

Programmabegroting 2026

Versie: Vastgesteld door raad

13 november 2025

Structurele risico's

6. Herijking verdeling Gemeentefonds

Risicobedrag: € 3.200.000

Nadere omschrijving risico:

Sinds 2023 is de berekening van de algemene uitkering gebaseerd op een nieuw verdeelmodel. Voor het negatieve effect van het nieuwe verdeelmodel is een compensatieregeling in het leven geroepen. Sinds de herverdeling ontvangen wij een compensatie van € 3,2 miljoen.

Middels een Kamerbrief heeft de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties laten weten dat vanaf 2027 een volgende stap wordt gezet in het ingroeipad naar de nieuwe verdeling. Tot op heden werden nadeelgemeenten gecompenseerd. Vanaf 2027 zal de compensatie jaarlijks maximaal met een bedrag van € 15 per inwoner afnemen. Voor Diemen is dat grofweg een nadeel van € 450.000 per jaar. De Minister zegt verder onderzoek toe. Op basis van geactualiseerde kostendata en nieuwe onderzoeksresultaten volgt waarschijnlijk een aanpassing van het ingroeipad.

Beheersmaatregelen:

We houden nauwlettend de ontwikkelingen op het gebied van de herijking bij door deel te nemen aan bijeenkomsten van het Ministerie en de VNG.

De beïnvloeding is beperkt omdat de afweging van dergelijke besluiten op macro-niveau plaatsvindt. Uiteraard is er aandacht voor de effecten van individuele gemeenten. Aangezien het effect zich pas in 2026 of later gaat voordoen is er nog enige tijd om op de ontwikkeling te anticiperen. We participeren in een lobby met soortgelijke gemeenten om met name de effecten voor gemeenten nabij een grote stad te onderzoeken. Het betreft de maatstaf "Centrumfunctie".

In deze begroting houden we voor het eerst rekening met de afname van de uitkering van de Algemene Uitkering. Bij de berekening van de Algemene uitkering houden we vanaf 2027 rekening van een afname van € 450.000 per jaar. Zodoende geven we nu al invulling op de sturing van een sluitend meerjarenperspectief.

7. Uren- en overheadtoerekening naar projecten en investeringen

Risicobedrag: € 1.800.000

Nadere omschrijving risico:

In de begroting en de jaarrekening worden de ambtelijke uren en de overheadkosten toegerekend naar de producten waarvoor ze werken. Zo ook naar de werkzaamheden voor grondexploitaties en grote investeringen. Met name de toerekening naar investeringen is nieuw. De kosten als gevolg van deze toerekening worden meegenomen bij de ramingen van de grondexploitaties en de investeringsbudgetten. Wanneer er geen grondexploitaties meer zouden zijn en alle grote investeringen zijn gerealiseerd, zou de behoefte verdwijnen aan deze capaciteitsvraag, terwijl de desbetreffende medewerkers nog steeds in dienst zijn. Dit brengt een theoretisch risico met zich mee.

Beheersmaatregelen:

Dit risico doet zich al langere tijd voor en is nog nooit in de praktijk voorgekomen. Wel zien we kleine schommelingen in de vraag naar capaciteit voor grondexploitaties en investeringen. Dit is de reden waarom we dit risico als "Laag" inschatten.

Eenzijds is voorzien dat de groei en investeringsprojecten nog voor langere tijd aanhouden, anderzijds zullen er zich komende jaren ook herstructurerings- en transformatie-opgaven aandienen, welke een projectmatige aanpak vragen.

Verwachting is dat als het risico zich voordoet, de financiële consequenties gering zijn. Gekwalificeerd personeel zal waarschijnlijk bij een gebrek aan uitdagende projecten uit eigen beweging elders aan de slag gaan. Desalniettemin hebben wij oog voor dit risico en zullen we vroegtijdig anticiperen.

8. Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)

Risicobedrag: € 660.000

Nadere omschrijving risico:

Via de Participatiewet (BUIG) verstrekt de gemeente een uitkering om in het levensonderhoud te voorzien. Het macro budget voor deze uitkering wordt vastgesteld door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en via verdeelstaven jaarlijks in september tijdens het desbetreffende uitvoeringsjaar toegewezen aan gemeenten. Gemeenten die geld overhouden mogen dit houden. Gemeenten kunnen ook geld tekort komen indien de uitkering van het Rijk onvoldoende is om de bijstandslasten te dekken.

Beheersmaatregelen:

De gemeente kan, bij een omvangrijk tekort, onder voorwaarden in aanmerking komen voor een aanvullend budget, de zogenaamde "vangnetuitkering".

9. Onderwijshuisvesting basisonderwijs

Risicobedrag: € 110.000

Nadere omschrijving risico:

Op basis van de leerlingenprognoses wordt een toename van het aantal leerlingen in het basisonderwijs verwacht. Deze toename in het aantal leerlingen hangt samen met de bevolkingsgroei van Diemen. Uitgaande van het laatst vastgestelde Integrale Huisvestingsplan 2024 (IHP) lijkt de huidige leerlingencapaciteit van de scholen in Diemen niet voldoende om deze groei in de toekomst volledig op te vangen.

In het IHP wordt rekening gehouden met de investeringsbehoefte van in ieder geval één nieuwe basisschool. Op basis van de VNG-normering bedraagt de bouw van een school € 6,8 miljoen. Volgens de huisvestingsverordening is die norm leidend. Echter de afgelopen jaren is gebleken dat de werkelijke kostprijs sterk afhangt van de marktontwikkelingen en de VNG-normering hierop achter loopt.

Volgens het IHP zouden op basis van de huidige marktontwikkeling de kosten € 8,8 miljoen bedragen. De hogere kapitaallasten bedragen bij een afschrijving in 50 jaar en een rentepercentage van 3,5% € 110.000.

De kosten voor tijdelijke huisvesting zijn niet in dit investeringsbedrag meegenomen. Deze kosten verrekenen we met de Algemene reserve.

Beheersmaatregelen:

Aangezien huisvesting voor basisonderwijs een wettelijke verplichting is, moeten we bij de afwegingen over alle voorzieningen in Diemen rekening te houden met deze toekomstige lasten. Het is nog onzeker in welk jaar de investering gaat plaatsvinden. Bovendien is de invulling afhankelijk van de besprekingen met het schoolbestuur. Zodra dit bekend is zal het investeringsbudget daarop aangepast worden